

Kallen kirkkomatka

Useinkuulee laulettavan joululaulua Kilisee kulkuset. Jouluna 1926 Alakylän ja kirkon välillä kulkuset todella soivat. Joulun alusviikolla Pernaan klopot koulun Esko, Räätärin Ruupe, Anton Matti, poliisin pojat ja ylisen Jukka päättivät, että mennään tänä jouluna taas kirkkoon, kun on uusi kirkkokin. Siihen aikaan alkoi kirkkonmeno klo. 06.00. Oli noustava ylös ennen neljää, että ehditiin tehdä ensin navetta- ja talliaskareet. Matkaan piti lähteä klo 05.00, jos mieli saada istumapaikan kirkossa.

Aattona vieraili pukki ja toi minulle sukset, se oli mieluinen lahja. Myöhemmin selvisi, että ne oli valmistanut Aapo Ranta Hirvijoelta. Oli mentävä illalla ajoissa nukkumaan, että jaksaa nousta aamulla kirkkoon.

Heräsin siihen, kun iso kaappi kello päästi neljältä hakaa. Totesin heti, että naapurin Sanna oli jo navettapuuhissa. Isä oli jo myös pystyssä ja kiiruhti hevosia ruokkimaan. Takkaan tehtiin tavallista komeampi tuli, ristiin ladotuista puista. Se oli vähän ajan kuluttua niin komea tuli, että ei siinä voinut olla lähelläkään.

Kävin moneen otteeseen tiellä ja totesin, että Anna ja Kustaa Ruohomäki Saarimaasta olivat menossa jalkaisin kirkkoon. Pian alkoi kuulua jo kulkustenkin ääntä. Siinä menivät Oskarin pojat Saarimaasta. Juoksin kertomaan isälle, että ihmisiä jo menee, mennään nyt jo mekin. Pitihän siinä nyt toki ensin vähän syödäkin, kun jouluna oli silloin kaksi saarnaakin.

Nopeasti laitettiin hevonen valjaisiin ja peltru soi. Kallella lähdetään, se on vakaa ruunahevonen ja viisas. Isä sanoikin joskus, että ei hän viitsi Kallen aikana puhuakkaan mitä sattuu. Minun oli pantava päälleni isän pikkuturkit, eihän siihen aikaan pojat päällystakkia tunteneetkaan. Tavallisesti vahva kaulahinen vain hirttosolmulla kaulaan ja jos kylmä tuli, niin juokse.

Kalle seiso i rappusten edessä tavallista vilkkaammin korviaan liikutellen, kun Antti Pernaan Läikkäkin siinä jo meni. Isä meni hakemaan vielä turkkiaan verhakamarista ja me tenavat paistoimme itseämme takkatulen äärellä. Päätin käydä katsomassa, että ei Kalle vain meitä jätä. Totisesti Kallea ei näkynytkään. Huusin isälle, että Kalle on lähtenyt. No, juokse perään ja ota kiinni. Siinä menio juuri edelläni Mäkipernaan hevosia, Polle, Milla ja Rautikko ja kaikilla kulkuset soivat. Annalan Konstun Louhi siinä meni myöskin, ja minä juoksin perästä sen kun jaksoin jäykkänahkaisessa turkissa. Hemmingissä oli pyörrettävä, kun Juhanin Kustaan äkäiseksi tunnettu koira Pisku hyökkäsi turkkiini kiinni ja pysäytti matkani. Hemmingin moottoritiellä tuli Riku Annalan Prällä. Kalliokosken Maikki kääntyi juuri tielle. Yhä tuli vastaan hevosia jotka tunsin jo kaukaa kulkusten äänestä. Antto Keemolan Pekka, Vesterpakan Esa ja tukkilihava Hautapakan Musta, Saarimaan Matista oli Paruuski ja Suoati, Alapernaalta Soma ja Liinoo. Sippolan puolelta tuli Valio Sippolan Taaja, ja Kohtamäeltä kuului peltrun ääntä.

Olin varma, että nyt lähdetään toisella hevosella perään, sillä olihan meillä neljä hevosta. Isä ei ollut niinä miehinäkään, kun hevonen kerta jätti. Siellä tuntuu vielä tulevan joku kirkkoa kohti, mutta nyt on aivan vieras peltrun ääni. Isä pysäytti heidät ja selitti, mitä meidän hevonen teki. Se menee siihen Osuuskaupan keskusvaraston eteen, heitä sille heinätukku eteen ja loimi päälle, ota se perääsi, kun tuut takaisin. Kysyin isältä, että kuka tämä mies oli, kun en ole nähnyt koskaan tuota komeaa liinoo, enkä ole kuullut tuota peltrua. Ei se ole ihme, vaikka et ole nähnytkaan, ne on juuri muuttaneet Vesilahdelta tänne, se on Kalle Varpusalo emäntinensä. Voi jee, kun oli komia liinoo.

Mentiin takaisin hiipumassa olevan takkavalkean äärelle. Äidin joulupuuro kropsahteli harvakseen hellan päällä, ja tupa haisi tavallista paremmalle. Matot olivat suorassa ja kaikki muukin kuten jouluna sopiikin. Isä otti vahvan kirjan ja luki sieltä jonkun papin pitämän joulusaarnan. Sitä oli hiiskumatta kuunneltava, vaikka ajatukset tahtoivat olla muualla. Olivathan kylän toiset pojat päässeet kirkkoon, ja minulle piti käydä näin, ja ne sukset siellä eteisen nurkassa. Kun oli joulupäivä, oli oltava kotona, tapanina sai kyllä jo mennä kylällekin ja jokirantaan laskettelemaan.

Saarimaan Teutorin Hyle tuli jo kirkolta. Kyllä minä arvasin että Hyle sieltä ensin tulee, ei sitä mikään voita, sillä on ajettu monet kilpailut Mäkijärven ja Haapajärven jäällä. Älkää isä vain sanoko sille Varpusalolle, että tuo meidän hevonenkin on Kalle. Tuolta tulee nyt se komia liinoo ja meidän Kalle aivan jälestä jälkeen perässä. Olisi luullut, että Kalle juoksisi talon ohi, mutta kaukaa alkoi jo kaartaa kotiin.

No löysit vaan mun hevoseni, joo se oli mennyt justihin sen paalun juurelle, minkä sä sanoot. Isä vielä kertoi Varpusalolle, että Jukkaa täs peljättää jos minä sanon, että tua meidän hevonen on sun kaimas. Vai niin, kyllä sen täytyy olla hyvä hevonen, kun on saanut niin komian nimen, naurahti Varpusalo ja jatkoi matkaa hyvää joulua toivottaen. Kallea odotti sinä jouluna tavallista parempi jouluateria.

Kauhavan kirkon seinässä on monta kiveä, jotka Kalle on Kärmesvuoresta tuonut. Kallen matka päättyi syksyllä 1931.

Ylisen Jukka

1999